

अस्पताल अनुगमन चेकलिस्ट

मिति:

अस्पतालको नाम:

शैया:

अनुगमन विषय:

स्वास्थ्य संस्थाको नाम:
ठेगाना:
सम्पर्क नं.:
फ्याक्स नं.:
Email Id:
स्वास्थ्य संस्था प्रमुखको नाम:
ठेगाना:
सम्पर्क नं.:
मोबाइल नम्बर:
Email Id:

प्रावधानहरू
संचालन स्वीकृति:
स्वीकृति दिने निकाय:
स्वीकृति पाएको सेवा/बेड संख्या :
नवीकरण गर्नुपर्ने मिति:
IEE/EIA (स्वीकृत -गर्नुपर्ने संस्था भएमा):
भवन संहिता अनुसार सम्बन्धित भवन डिभिजन कार्यालयको सिफारिस-आवश्यक पर्ने संस्थाका लागि)
गत आ.व. -.....) को करचुक्ता
मासिक रूपमा स्वास्थ्य कार्यालयमा प्रतिवेदन गर्ने गरेको - छ /छैन ।

१. भौतिक पुर्वाधारको अवस्था

सि.नं	मापदण्डहरू	छ/छैन	कैफियत
१.	आफ्नै स्वामित्वको जग्गा तथा भवनमा संचालित -जग्गाको क्षेत्रफल)		
	यदि भाडामा लिई सञ्चालनमा भएको भए सम्झौता गरेको		
२	क) स्वास्थ्य संस्था निर्माण स्वीकृति लिंदा स्वास्थ्य सेवा संचालनका लागिभनी स्पष्ट व्यहोरा खुलाएको		
	ख) स्वास्थ्य संस्थाको कुल निर्माण क्षेत्रफल.....		55 Sqm/per bed*
३.	स्वास्थ्य संस्था रहेको स्थानबाट एक किलोमीटर भित्र त्यस्तै प्रकृतिको सेवा दिने अस्पताल रहेको		
४.	सवारी साधन पार्किङको व्यवस्था छ/छैन- छुट्याईएको क्षेत्रफल क्षमता अन्दाजी वटा कार		२५ % जग्गा वा तीन शैया बराबर १ कार पार्किङ
५.	स्वास्थ्य संस्थाको भवनमा एक तला भन्दा बढी तला भएको भवन वा अस्पताल सेवा प्रदान गर्नुपर्दा Ramp/Lift को व्यवस्था		
६.	स्वास्थ्य संस्थाको कोठाहरू उपयुक्त भेन्टीलेसन वा वातानुकूलित यन्त्र राखिएको		
७.	प्रतिक्षालयमा आवश्यकतानुसार बस्ने कुर्सीको व्यवस्था		
८.	सूचना-पाटी, टेलिभिजन, पत्रपत्रिका लगायतका माध्यमबाट सूचना प्रदान गर्ने व्यवस्था मिलाएको		
९	भवनको सामान्यतः कोठाको उचाई कमिमा तराईका लागि ३.६ मिटर -१२ फिट) र अन्य क्षेत्रका लागि ३ मिटर -१० फिट)द		
१०	स्वास्थ्य संस्थाको गुरुयोजना (Master Plan) तयार गरेको		
११	स्वास्थ्य संस्थाको प्रत्येक विशेषज्ञ सेवाको लागि छुट्टाछुट्टै शाखा /युनिट		
१२	प्रशासनिक कार्यालयमा बैठक कोठा र पुस्तकालय व्यवस्था		
१३	आकस्मिक अवस्थामा बर्हिगमन द्वारको आवश्यक व्यवस्था भएको		

१४	आगलागी भएको बेलामा बारुणयन्त्रको लागि अस्पताल हाताभिन्न पर्याप्त स्थानमा पानी भर्ने व्यवस्था मिलाएको		
१५	प्राकृतिक प्रकोपको अवस्थामा, बारुणयन्त्र सहज रूपमा आवागमन हुन सक्ने र आकस्मिक संकेतका लागि सर्ईरनको व्यवस्था		
१६	पर्याप्त संख्यामा अग्नि समनयन्त्र -Fire Extinguisher_ जडान भएको हुनु पर्ने		

२. स्वास्थ्य संस्था व्यवस्थापन तथा सुशासन

सि.नं	मापदण्डहरू	छ/छैन	कैफियत
१	स्वास्थ्य संस्था प्रवेश गर्नासाथ स्वास्थ्य संस्थाको ले-आउट देखिने नक्साद्वारा कुन सेवा कुन ठाउँमा प्राप्त गर्न सकिन्छ भनी स्पष्ट देखाएको		
२	स्वास्थ्य संस्थामा आउने बिरामीलाई आवश्यक पर्ने जानकारी गराउन सोधपुछ वा सहायता कक्षको व्यवस्था गरी सेवाग्राहीलाई आवश्यक जानकारी दिने व्यवस्था गरेको		
३	५० शैया माथिको लागि सामाजिक सेवा इकाईको अनिवार्य व्यवस्था गरेको		
४	बिरामीले संस्थाबाट सेवा प्राप्त गर्न लाग्ने शुल्क, प्रकृया तथा अवधि समेत खुलाएको नागरिक वडापत्र (citizen charter) सवैले देखे गरी राखेको		
५	सवैले देखे स्थानमा उजुरी पेटिका राखिएको		
६	गुनासो सुन्ने अधिकारी तोक्यो जनगुनासो/उजुरी समाधान गर्ने व्यवस्था मिलाएको हुनु पर्ने, साथै समाधान हुन नसक्ने भएमा सो को कारण सम्बन्धित व्यक्तिलाई जानकारी गराउने		
७	संक्रमण नियन्त्रण (Infection Prevention)को व्यवस्था, सो को नियमित र प्रभावकारी अनुगमन गरेको		
८	सेवा प्रदायक चिकित्सक तथा स्वास्थ्यकर्मीहरूको सुरक्षाका लागि विभिन्न सरुवा रोग बिरुद्धको खोप तथा व्यक्तिगत सुरक्षा व्यवस्था गरेको		
९	कार्यरत कर्मचारीहरूको सेवा शर्त सम्बन्धी विनियम बनाएको		
१०	नेपाल सरकारबाट सञ्चालित सेवा वा कार्यक्रम सञ्चालन गर्दा नेपाल सरकारले तोकेको प्रोटोकल /मापदण्ड/निर्देशिका अनिवार्य रूपमा पालना गरेको		

११	स्वास्थ्य सेवाहरू स्तरीय रूपमा सञ्चालन गर्न कार्यसञ्चालन निर्देशिका (Standard Operating Manual) तयार गरी लागू गरेको		
१२	बहिरंग विभागमा आउने बिरामीको चापका आधारमा बिरामी दर्ता, विशेषज्ञ परामर्श, निदानात्मक सेवाहरू र औषधी कक्षमा छिटो छरितो सेवा दिने व्यवस्था गरेको		
१३	स्वास्थ्य संस्थामा उपचारका लागि आउने विपन्न, असहाय, बेवारिसे बिरामीका लागि कुल शैयाको दश प्रतिशत शैया छुट्याई निःशुल्क उपचार अनिवार्य रूपमा उपलब्ध गराएको		
१४	नं. १३ बमोजिम उपलब्ध गराएको उपचार सेवाको अभिलेख राखी स्वास्थ्य कार्यालयमा सो को प्रतिवेदन नियमित रूपमा पठाउने गरेको		
१५	५० शैया वा सो भन्दा बढी क्षमताका अस्पतालहरूमा ज्येष्ठ नागरिकहरूलाई विशेष किसिमको सुविधाको व्यवस्था हुनु पर्ने र आवश्यक मात्रामा शैया छुट्याउनु पर्ने		
१६	स्वास्थ्य संस्थाले सूचना अधिकारी तोकेको		
१७	स्वास्थ्य संस्थाले विपद् व्यवस्थापनको कार्ययोजना बनाएको र सो कार्यका लागि सर्म्पर्क व्यक्ति तोकि सो को जानकारी जिल्ला जन/स्वास्थ्य कार्यालयमा दिएको		
१८	स्वास्थ्य संस्था भित्र प्रभावकारी सूचना सम्प्रेषणका लागि आन्तरिक टेलिफोन कल (Intercom) वा आधुनिक संयन्त्रको व्यवस्था		
१९	सर्वजनिक संचार सेवाको व्यवस्था		
२०	प्रहरी, एम्बुलेन्स, दमकल जस्ता सेवा लगायतका आकस्मिक सेवाका टेलिफोन नम्बरहरू स्पष्ट देखिने गरी राखेको		
२१	स्वास्थ्य संस्थामा बिरामी र अन्य व्यक्तिहरूका लागि चौबीसै घण्टा शुद्ध पानी आपूर्ति हुने व्यवस्था		
२२	स्वास्थ्य संस्थाद्वारा वितरण हुने पानीको गुणस्तर परिक्षण ४/४ महिनामा गरिई अभिलेख राखेको		
२३	स्वास्थ्य संस्था क्षेत्रभित्र र सबै विभागहरूमा चौबीसै घण्टा विद्युत आपूर्ति हुने व्यवस्था मिलाएको		
२४	ओ.टी., आई.सि.यू., सि.सि.यू., ईमर्जेन्सी कक्ष लगायतका संवेदनशील कक्षहरूमा आपतकालीन विद्युत व्याक-अप सिष्टम राखेको		

२५	स्वास्थ्य संस्थाप ७रिसर तथा सेवा दिने कक्षहरु नियमित रुपमा सफा सुगधर राखिएको		
२६	स्वास्थ्य संस्था हाताभिन्न सेवाग्राही तथा सेवाप्रदायकका लागि पर्याप्त पानी र साबुन सहितको सफा शौचालय सबै कक्षहरु वा क्लिनिकमा व्यवस्था भएको		
२७	अपाङ्गमैत्री शौचालयको व्यवस्था (प्रत्येक तलामा)		प्रति ६ शैया बराबर १
२८	स्वास्थ्य संस्थाको एम्बुलेन्स चालु हालतमा भएको		
२९	स्वास्थ्य संस्थामा मेडिकल एटेण्डेण्ट सहितको १ बटा एम्बुलेन्स भएको		
३०	स्वास्थ्य संस्था हाता भित्र खाना पकाउने (Kitchen) र खाना खाने -Dining_ अलग-अलग ठाउँ सहितको सफा र सुविधायुक्त क्यान्टिनको व्यवस्था		
क	स्वास्थ्य संस्थाको भवनमा चट्याङ्ग छल्ने (Anti-Lightening) प्रविधिको जडान, वैकल्पिक भर्याडको व्यवस्था, आगो निभाउने संयन्त्र, अटोफायर अलार्म, स्मोक डिटेक्टर जडान गरिएको		
ख	विरामी तथा कुरुवाको लागि नुहाउने घरको व्यवस्था गरेको		
ग	स्वास्थ्य संस्थाको वार्ड तथा अन्य उपचार दिने स्थानमा आवश्यकता अनुसार विरामीको साथमा रहने एक जना कुरुवाललाई बस्न सक्ने प्रवन्ध गरेको		
घ	उपकरण तथा औजारहरू समयमा नै मर्मत गर्ने गरेको र ठूला र गम्भीर प्रकृतीका औजार उपकरणहरूको मर्मत सम्भार कार्ययोजना बनाई सोही अनुसार मर्मत गरेको		
ङ	अस्पतालमा प्रयोग हुने एप्रोन, पन्जा, टोपी, जुता, तन्ना, तकिया, खोल, रुमाल जस्ता लुगा कपडा धुनको लागि लण्ड्रीको व्यवस्था भएको		
च	स्वास्थ्य संस्थामा भर्ना भएका विरामीको लुगा धुने सुविधाको व्यवस्था		
छ	आपत्कालीन अवस्थामा प्रयोग हुने सामग्रीहरूको अलगगै भण्डार कक्ष हुनुपर्ने । यस्तो भण्डारमा कम्तिमा एक महिनाको लागि अत्यावश्यक सामग्री स्टक राख्ने व्यवस्था गरेको		
ज	स्वास्थ्य संस्थाको लागि आवश्यक लत्ताकपडा, सरसफाइ सामग्री, औजार, उपकरण तथा औषधिको न्यूनतम मौज्जात रहनु पर्ने र सो सामग्रीहरूको उपयुक्त भण्डारणको (Refrigerator, Ventilation, A/C आदि) व्यवस्था गरेको		

झ	भवनमा र्सवसाधारणको जानकारीका लागि Disaster Management Plan तयार गरी सुरक्षा सम्बन्धी संकेत चिन्हहरु उपयुक्त स्थानमा प्रस्ट देखिने गरी राखिएको		
ञ	स्वास्थ्य संस्थाका स्वास्थ्यकर्मी तथा अन्य जनशक्तिलाई विपद व्यवस्थापनका लागि (आगजनी, भुकम्प, हुलदंगा आदि) र आपत्कालीन उद्धार तथा उपचार गर्ने प्रभावकारी विधिको कार्य योजना बनाई सो सम्बन्धी अभिमुखीकरण तालिम कम्तिमा वर्षो दुई पटक र नमूना अभ्यास (Drill practice)कम्तिमा १ वर्षो एक पटक		
ट	आपत्कालीन अवस्थाको लागि तत्काल सेवा प्रदान गर्न राज्यका सुरक्षा निकायसँग समन्वय कायम गर्ने व्यवस्था मिलाएको		
ठ	स्वास्थ्य संस्थामा सुरक्षा व्यवस्था मिलाउन सुरक्षा गार्डको व्यवस्था भएको		
ड	स्वास्थ्य संस्थाले कम्तिमा रात्रीकालिन समयमा काम गर्ने कर्मचारीलाई आउन जान यातायातको व्यवस्था मिलाएको		
ढ	आधुनिक सूचना प्रविधि सहितको स्वास्थ्य संस्था सूचना केन्द्रको स्थापना भएको		
ण	वाई तथा अन्य सम्बेदनशील कोठाहरु जस्तै लेवर-रुम, डेलिभरी-रुम, आइ.सी.यू, सी.सी.यू, अपरेशन थिएटर, आपतकालीन कक्षमा शीघ्र सूचना दिने पद्धति स्थापना भएको		

३. औषधि पसल (Pharmacy)

सि.नं	मापदण्डहरु	छ/छैन	कैफियत
१	स्वास्थ्य संस्था हाता भित्र चौबिसै घण्टाऔषधि पसलको व्यवस्था		
२	फार्मेसी सञ्चालनका लागि फार्मेसी विषय अध्ययन गरेको दक्ष जनशक्तिको व्यवस्था		
३	फार्मेसी कक्षमा औषधिको गुणस्तरमा हास नहुने गरी सुरक्षित भण्डारण गर्ने व्यवस्था (खासगरी ताप सम्बेदनशिल औषधि र भ्याक्सिन)		
४	उपचारमा प्रयोग गरिने लागू औषधहरु (Narcotic drugs) चिकित्सकको लिखित प्रेस्क्रीप्सन अनुसार मात्र वितरण गर्नेसाथै सो को अभिलेख राख्ने गरेको		
५	म्याद नाघेका औषधिहरु नियमित रूपमा तोकिएको विधि अपनाई नष्ट गर्ने गरेको		

६	आकस्मिक सेवाका लागि चाहिने आवश्यक औषधिहरू चौबिसै घण्टा उपलब्ध हुने ब्यवस्था		
७	औषधीको खुद्रा मूल्यमा छुटको ब्यवस्था भएमा सबैले देखे गरी सूचना टाँस गरेको		
८	फार्मसीमा काम गर्ने व्यक्तिहरू सम्बन्धित निकायबाट इजाजत पाएको		

४. रक्त सञ्चार सेवा (Blood Bank)

सि.नं	मापदण्डहरू (अस्पतालहरूको लागि मात्र)	छ/छैन	कैफियत
१	अस्पताल हातामा ब्लड बैंकको ब्यवस्था भएको वा सो नभएमा विरामीको लागि आवश्यक पर्ने ब्लड उपलब्ध हुने ब्यवस्था		
२	१०० शैया मुनिका अर्थोपेडिक, कार्डियाक सर्जरी, गाइने तथा अक्स, न्यूरो सर्जरी, नेफ्रोलोजी सेवा दिने अस्पतालहरूमा रक्त सेवाको ब्यवस्था अनिवार्य भएको		नेपाल रेडक्रस सोसाइटीबाट रक्त संचार सेवा उपलब्ध भएको ठाउमा यो ब्यवस्था अनिवार्य हुने छैन
३	१०० शैया वा सो भन्दा बढीको सबै प्रकारका अस्पतालहरूमा रक्त सेवाको ब्यवस्था अनिवार्य भएको		

५. शवगृह (५० बेड सम्म कोठा र सो भन्दा माथी शवगृह अनिवार्य)

सि.नं	मापदण्डहरू -अस्पतालहरूको लागि मात्र)	छ/छैन	कैफियत
१	अस्पतालमा रहेका विरामी तथा अन्य सेवान्ग्राहीलाई असहज नहुने गरी अलगगै चिस्यान कक्ष वा शवगृहको ब्यवस्था भएको		
२	शवगृहमा राखिने शव नसड्ने गरी राख्न सकिने खालको प्रविधियुक्त हुनु पर्ने		

६. फोहोरमैला तथा वातावरण व्यवस्थापन

सि.नं	मापदण्डहरू	छ/छैन	कैफियत
१	स्वास्थ्य संस्थाबाट निस्कासन हुने सामान्य तथा चिकित्साजन्य फोहोरमैला प्रकृति अनुसार स्रोतमै अलग अलग छुट्याउने, संकलन, ढुवानी तथा उचित विर्सजन गर्ने व्यवस्था मिलाएको		
२	जोखिमपूर्ण फोहरव्यवस्थापनका लागि उपयुक्त प्रविधिको व्यवस्था		
३	स्वास्थ्य संस्थाबाट सृजित संक्रमणजन्य फोहरलाई निःसंक्रमण गरेर अन्तिम व्यवस्थापन गर्ने गरेको		
४	स्वास्थ्य संस्थामा मर्करीयुक्त उपकरणको सट्टा डिजीटल प्रविधियुक्त उपकरण प्रयोगमा ल्याएको		
५	१०० शैया भन्दा माथिका अस्पतालमा चिकित्साजन्य फोहर व्यवस्था सम्बन्धी कार्यको नियमित अनुगमन गर्न जनस्वास्थ्य कक्ष वा वातावरणविद सहितको स्यानिटेसन यूनिट र कर्मचारी ब्यवस्था		
६	प्रारम्भिक वातावरणीय परीक्षण वा वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकनमा प्रस्ताव भए बमोजिम प्रतिकूल असर न्यूनीकरण गर्ने क्रियाकलाप अनुगमन योजना अनुसार सूचकका आधारमा अनुगमन गरी प्रतिवेदन राख्ने व्यवस्था मिलाएको (२५ बेड भन्दा मुनिका अस्पतालमा लागु नहुने)		
७	स्वास्थ्य संस्था परिसर तथा सेवा दिने कक्षहरू नियमित रूपमा सफा सुगधर राखिएको		

आकस्मिक सेवा

सि.नं	मापदण्डहरू	छ/छैन	कैफियत
क	कुल शैया क्षमताको कम्तिमा दश प्रतिशत आकस्मिक कक्षमा शैयाहरूको उपलब्धता		
ख	आकस्मिक कक्षबाट अल्ट्रासाउण्ड, एक्सरे, इमेजिड सेवा, प्रयोगशाला, ओ.पी.डी., ओ.टी. तथा अन्य सेवाहरूमा सजिलै बिरामी ल्याउन लैजान सकिने व्यवस्था (व्हिलचेर/ट्रली जान सक्ने अवस्था)		

ग	आपतकालीन सेवाका लागि प्रयोग हुने सवारी साधनहरू अस्पतालको आपतकालीन कक्षमा सहज रूपमा आउन जान सक्ने अवस्था		
घ	आवश्यक सेवा दिनका लागि आकस्मिक कक्षको कोठा उपयुक्त		
ङ	दक्ष स्वास्थ्यकर्मीबाट (२५ भन्दा कम शैया क्षमतामा स्वास्थ्यकर्मी र सो भन्दा माथिको क्षमता भएका अस्पतालहरूमा चौबीसै घण्टा चिकित्सक सेवा उपलब्ध हुने व्यवस्था)		२५ शैया सम्मको अस्पतालको आकस्मिक कक्षमा समेत चिकित्सक उपलब्ध हुने व्यवस्था
च	सम्बन्धित विषयको कन्सल्ट्याण्ट/ चिकित्सक अनकलमा अनिवार्य रूपमा उपलब्ध हुने व्यवस्था		
छ	आकस्मिक सेवामा काम गर्ने जनशक्ति तालिम प्राप्त		
ज	आकस्मिक सेवाका लागि चाहिने आवश्यक औषधिहरू चौबीसै घण्टा उपलब्ध हुने व्यवस्था		
झ	आकस्मिक विभागबाट विरामी भर्ना गर्न, रिफर हुने भए रिफरल प्रक्रिया र विरामी सार्ने पद्धती स्पष्ट परिभाषित भएको		

आवश्यक उपकरणहरू

सि.न	विवरण	२५ शैया	५० शैया	७५ शैया	१०० शैया	१०० शैया भन्दा माथी	छ/छैन	कैफियत
१	सक्सन मेसिन प्रत्येक उपचार कक्षमा	१	२	३	५	आवश्यकता अनुसार		
२	सुचर सेट -प्रत्येक उपचार कक्षमा)	१	२	३	५	„		
३	एम्बु ब्याग (Resuciation bag with Laryngoscope)	२	३	४	५	„		
४	अक्सिजन - प्रत्येक उपचार कक्षमा	२	४	५	७	„		
५	इ सी जी मेशिन	१	१	१	२	„		
६	Cardiac Monitor	१	१	१	२	„		

७	डीफीब्रीलेटर (Automatic Electric Defibrillator)	१	१	१	१	”		
८	भेन्टीलटर (Portable)	१	१	१	२	”		
९	वी पी सेट-प्रत्येक उपचार कक्षमा)	✓	✓	✓	✓	✓		
१०	आइ भी स्टेण्ड-उपचार शैयाको अनुपातमा)	✓	✓	✓	✓	✓		
११	प्लाष्टर गर्ने सामग्री	१	१	१	२	आवश्यकता अनुसार		
१२	डर्डिगनोस्टिक सेट	१	२	२	४	”		
१३	आकस्मिक कार्यको लागि औषधि सहितको कार्ट -ट्रली)	१	१	१	२	”		
१४	ट्राकियोस्टोमी सेट	१	१	१	१	”		
१५	Intraosseous सेट	१	१	१	२	”		
१६	भेनस सेक्सन सेट	१	१	१	२	”		
१७	CVP Line Set	१	१	१	२	”		
१८	निबुलाईजर सेट	१	१	१	१	”		
१९	वाटरसील ड्रेनेज सेट	१	१	२	२	”		
२०	सूचना पाटी	१	१	१	१	”		
२१	हिल चियर, ट्रली, स्ट्रेचर	✓	✓	✓	✓	✓		
२२	Foot step	✓	✓	✓	✓	✓		
२३	वैकल्पिक विद्युतिय व्यवस्था	✓	✓	✓	✓	✓		
२४	ग्यास्ट्रिक ट्युब/ N/G tube Aspiration set	✓	✓	✓	✓	✓		
२५	डुस सेट (Enema)	✓	✓	✓	✓	✓		
२६	खुट्टाले चलाउने सक्सन मेसिन (Non Electric)	✓	✓	✓	✓	✓		

नोट: अन्य स्वास्थ्य संस्थाको प्रकृतिअनुसारको विवरण पेश गर्नुपर्ने छ ।

सघन उपचार सेवा (आई.सि.यू., सि.सि.यू., एन.आई. सि.यू.)

(५० बेड वा भन्दा माथी अनिवार्य)

सि.नं	मापदण्डहरू	छ/छैन	कैफियत
१	चौबिसै घण्टा सघन उपचार सेवा दिने व्यवस्था मिलाएको		
२	कुल उपलब्ध बेडको पाँच प्रतिशतको अनुपातमा आई. सि. यू. बेड व्यवस्था गरेको		
३	आई.सि.यू. कक्षमा प्रति दुई शैयाका लागि एक भेन्टिलेटर		
४	आई.सि.यू., सि.सि.यू., एन.आई.सि.यू. जस्ता सघन सेवा प्रदान गर्ने युनिटमा प्रति शैयाको अनुपातमा एक जना स्टाफ नर्सको व्यवस्था		
५	तालिम प्राप्त चिकित्सक चौबिसै घण्टा उपस्थित रहने र सम्बन्धित कन्सल्ट्याण्ट अनकलमा उपलब्ध हुने व्यवस्था		
६	बिरामीहरूको अवस्थाबारे चौबिस घण्टामा कम्तिमा दुई पटक बिरामीका आफन्तलाई जानकारी दिने व्यवस्था		
७	कडा सरुवारोग भएका बिरामीलाई सघन उपचार आवश्यक परेका बिरामीलाई छुट्टै आइसोलेशनमा उपचारको प्रवन्ध मिलाएको		
८	सघन उपचार कक्ष वातानुकूलित बनाईएको		

ओ.टी.(Operation Theater)

सि.नं	मापदण्डहरू	छ/छैन	कैफियत
१	प्रति पचास शैया क्षमता बराबर एउटा मेजर ओ.टी. र एउटा माइनर ओ.टी.को व्यवस्था भएको		
२	१ नं. का अतिरिक्त प्रत्येक पच्चीस शैया सर्जिकल बेडका लागि एक मेजर ओ.टी. र आवश्यक माइनर ओ.टी. को थप व्यवस्था		
३	प्रति पचास शैया क्षमता बराबर एउटा एनेस्थेसिक तयारी कक्षको व्यवस्था भएको		
४	अक्सिजन आपूर्तिको नियमित व्यवस्था		

५	ओ. टी. वातानुकूलित		
६	ओ. टी. को बाहिर बिरामी कुरुवा बस्ने व्यवस्था		
७	मेजर ओ.टी. भएको जुनसुकै अस्पतालमा आइ.सि.यू. अनिवार्य हुनु पर्ने व्यवस्था पालना गरेको		
८	प्रत्येक मेजर ओ.टी. को लागि पोष्ट अपरेटिभ वार्डको व्यवस्था		
९	अस्पतालमा शल्यक्रिया पश्चात पनि बिरामीको अवस्था स्थिर नभएसम्म उक्त शल्यक्रिया गर्ने समूह तथा र्सजन चिकित्सक र एनेस्थेसियोलोजिष्ट अस्पतालमा रहिरहनु पर्ने व्यवस्था		

बहिरंग विभाग

सि.नं	मापदण्डहरू	छ/छैन	कैफियत
१	विरामी नाम दर्ता कक्ष/स्थानको व्यवस्था		
२	अस्पतालबाट प्रदान हुने प्रत्येक विशेषज्ञ सेवाका लागि अलग अलग ओ.पी.डी. कक्षको व्यवस्था मिलाएको		
३	बहिरंग विभागको प्रत्येक कोठाको क्षेत्रफल कमिमा चौध वर्ग मीटर		करिब १० x १४ फिटको कोठा*
३	स्वास्थ्य संस्थाले बहिरङ्ग सेवा प्रदान गर्ने विशेषज्ञ चिकित्सक वा अन्य चिकित्सकहरू उपलब्ध हुने समय तालिका (दिन र बार खुल्ने गरी) सवैले देखे ठाउँमा राखेको		
४	उपलब्ध भएका चिकित्सकहरू मध्ये सेवान्ग्राहीले उपलब्ध भएसम्म रोजेको चिकित्सकसँग परीक्षण गर्न पाउने व्यवस्था		
५	विहलचेयर, ट्रलि, स्ट्रेचरको पर्याप्त व्यवस्था भएको		
६	विहलचेयर, ट्रलि, स्ट्रेचर राख्ने ठाउ पर्याप्त भएको		
७	विहलचेयर, ट्रलि, स्ट्रेचर चलाउने मानिस पर्याप्त भएको		
८	स्वास्थ्य संस्थाले उपलब्ध गराउने भनिएको विशेषज्ञ सेवा सम्बन्धित विशेषज्ञ चिकित्सकबाटै प्रदान गर्ने व्यवस्था मिलाएको		
९	विरामी वा बिरामीको रेखदेख गर्ने व्यक्तिलाई रोग र उपचार पद्धति बारे स्पष्ट जानकारी दिने व्यवस्था		

१०	ओ.पि.डी. कक्षमा पर्याप्त फर्निचर सहितको प्रतिकक्षालय		
११	सूचना-पाटी, टि.भि.स्क्रिन, पोष्टर आदिबाट स्वास्थ्य सम्बन्धी र स्वास्थ्य संस्थाबाट प्रदान गरिने सेवा सम्बन्धी जानकारी दिने व्यवस्था		
१२	आवश्यकता अनुसार महिला र पुरुषका लागि अलग अलग शौचालयको व्यवस्था		

बहिरंग सेवाका पुर्वाधार तथा मापदण्डहरू देहायको तालिका बमोजिम हुनुपर्नेछः

SN	Description	25 beds	50 beds	75 beds	100 beds	100-200 beds	छ/छैन	कै फिय त
A	General Areas							
1	Inquiry counter/ Cash counter(sq.m)	1(28)	1(28)	1(56)	1(75)	*		
2	Medical record(sq.m)	1(10.5)	1(10.5)	1(10.5)	1(10.5)	*		
3	Janitor's closet(sq.m)	1(3.5)	1(3.5)	1(3.5)	1(3.5)	*		
4	Waiting room(sq.m)	1(28.0)	1(29.0)	1(29.0)	1(50.0)	*		
5	Public Telephone (Self Operating)	1	1	1	1	*		
6	Toilets (Male and Female)	2(17.5) 1+1	2(28) 2+1	3(35) 2+2	4(42) 2+2	*		
B	Medical Clinic							
1	Consultation room (each 14 sq.m)	√	√	√	√	√		
2	Sub Waiting room	1(14.0)	1(21.0)	1(28)	1(35.0)	*		
C	Surgical Clinic							
1	Consultation room (each 14 sq.m)	√	√	√	√	√		
2	Treatment and Dressing room	√	√	√	√	√		
3	Sub Waiting room	1(14.0)	1(21.0)	1(28)	1(35.0)	*		
D	Obs/Gyne.Clinic							
1	Consultation room (each 14 sq.m)	√	√	√	√	√		
2	Treatment room	1(17.5)	1(17.5)	1(17.5)	1(17.5)	*		

3	Toilet com cleaning room (attached to treatment room)	√	√	√	√	√		
4	Waiting room	1(14)	1(14)	1(14)	1(14)	*		
E	Pediatric Clinic							
1	Consultation room (each 14 sq.m)	√	√	√	√	√		
2	Treatment room	1(14)	1(14)	1(14)	1(14)	*		
3	Immunization room	1(14)	1(14)	1(14)	1(14)	*		
4	Recreation & Play room	1(14)	1(14)	1(14)	1(14)	*		
5	Waiting room	1(14)	1(14)	1(14)	1(14)	*		
F	Orthopedic Clinic	√	√	√	√	√		
1	Consultation room (each 14 sq.m)	√	√	√	√	√		
2	Plaster and Splint storage room	1(14)	1(14)	1(14)	1(14)	*		
3	Treatment room	1(14)	1(14)	1(14)	1(14)	*		
4	Recovery & Plaster Cutting room	1(14)	1(14)	1(14)	1(14)	*		
5	Waiting room	1(14)	1(14)	1(14)	1(14)	*		
6	Physiotherapy room	1(28)	1(28)	1(28)	1(28)	*		
G	ENT Clinic							
1	Consultation room (each 81sq.m)	√	√	√	√	√		
2	Treatment room	√	√	√	√	√		
3	Audiometry room Speech	1(14)	1(14)	1(14)	1(14)	*		
4	Waiting room	√	√	√	√	√		
H	Dental Clinic							
1	X-ray room	√	√	√	√	√		
2	Consultation room (each 8 sq.m)	√	√	√	√	√		
3	Workshop/Lab	√	√	√	√	√		
4	Recovery room	√	√	√	√	√		
I	Skin & STD clinic							

1	Consultation room (each 8 sq.m)	√	√	√	√	√		
2	Treatment room	√	√	√	√	√		
3	Skin Lab	√	√	√	√	√		
4	Waiting room	√	√	√	√	√		
5	Counselling room	√	√	√	√	√		

* Patient load र सेवाको प्रकृती अनुसार थप गर्न सकिन

ओ.पि.डी. सञ्चालन हुने समय - बिहान..... साँझ.)

क) अनिवार्य हुनुपर्ने सेवा हरू -५० बेड सम्म)	सेवाहरु	छ/छैन	प्रतिकारात्मक प्रवर्धनात्मक सेवा	छ/छैन
	सामान्य चिकित्सा		खोप	
	वालरोग		मातृशिशुसेवा	
	सामान्य शल्यक्रिया		स्वास्थ्य शिक्षा	
	स्त्री तथा प्रसुती सेवा		श्रव्यदृस्य	
ख) ५० बेड भन्दा माथी अनिवार्य	एम.सी.एच. क्लिनिक		परामर्श सेवा -२५ बेड भन्दा माथी)	
	फिजियोथेरापी सेवा		पोषण -५० बेड भन्दा माथी)	
ग) ५० बेड भन्दा मुनि ऐच्छिक, ५० बेड भन्दा माथी थप ५० बेडका लागि कम्तीमा २ वटाका दरले -अनिवार्य सेवाका अतिरिक्त)	हाड जोर्नी			
	नाक कान घाँटी			
	छाला तथा यौनरोग			
	आँखा			
	दन्त सेवा आदि,			
अन्य				

घ) १०० देखि २०० शैयाका लागि	क) ख) र ग) मा उल्लेखित सेवाका अतिरिक्त थप २ विशेषज्ञ सेवा		
-----------------------------	---	--	--

अन्तरंग विभाग

सि.नं	मापदण्ड	छ/छैन	कैफियत
१	डाक्टरको ड्यूटी रुम, पेन्ट्री -Pantry, आईसोलेशन रुम, टिस्टमेण्ट रुम, शौचालय आदिको व्यवस्था		
२	शैया बीच कम्तीमा ४ फिट तथा भित्ताबाट कम्तीमा १ फिटको दूरी		
३	अस्पतालमा बच्चा, सुत्केरी, अब्जर्भेसन तथा सरुवा रोगका लागि छुट्टाछुट्टै वार्डको व्यवस्था		
४	जनरल शैयाको हकमा ४ देखि ६ शैयाको अनुपातमा १ स्टाफ नर्सको व्यवस्था भएको		
५	लेबर रुमको छुट्टै व्यवस्था भएको		
६	लेबर रुमका लागि छुट्टै शौचालयको व्यवस्था भएको		
७	नर्सिङ ड्यूटी स्टेशनबाट प्रत्येक बिरामीको प्रत्यक्ष निगरानी हुने व्यवस्था वा प्रत्येक बेडमा कल बेलको व्यवस्था		
८	एक जनरल वार्डमा पच्चीस शैया भन्दा बढी नभएको		

अन्तरङ्ग विभागका पूर्वाधारहरू

SN	Inpatient (General Ward)	25 beds	50 beds	75 beds	100 beds	200 beds & above	छ/छैन	कैफियत
1	Ward Area (Per bed /7sqm)	√	√	√	√	बिरामीको चाप तथा आवश्यकता अनुसार		
2	Nursing station	1(17.5)	1(17.5)	1(21)	1(21.0)			
3	Nurse's changing room	√	√	√	√			
4	Treatment room	1(10.5)	1(14)	1(21)	1(21)			
5	Clean Utility room	1(14)	1(14)	1(14)	1(14)			

अन्तरङ्ग विभागका पूर्वाधारहरु								
SN	Inpatient (General Ward)	25 beds	50 beds	75 beds	100 beds	200 beds & above	छ/छैन	कैफियत
6	Ward Kitchen /Pantry	1(10.5)	1(14)	1(21)	1(21)			
7	Sluice room - धोई पखाली गर्ने ठाउँ	1(10.5)	1(14)	1(21)	1(21)			
8	Ward Store	1(10.5)	1(14)	1(21)	1(21)			
9	Dr.'s duty room with toilet	1(10.5)	1(14)	1(21)	1(21)			
10	Sanitary facilities	√	√	√	√			
	a) Water closets/toilet 1 to every 8 beds (male)	√	√	√	√			
	b) Urinal /toilet 1 to every 6 beds (female)	√	√	√	√			
	C) Wash basins: 1 for every 12 beds	√	√	√	√			
	D) Sinks : 1 for each ward	√	√	√	√			
	E) Kitchen sinks & dishwasher: 1 for each ward	√	√	√	√			

विविध पूर्वाधारहरु

SN	Inpatient (General Ward)	25 beds	50 beds	75 beds	100 beds	200 beds	छ/छैन	कैफियत
11	Administrative Block							
A	Director's Room	√	√	√	√	√		
B	Administrative Unit	√	√	√	√	√		
C	Finance Unit	√	√	√	√	√		
D	Library	√	√	√	√	√		
E	Meeting Hall	√	√	√	√	√		
F	Training Hall	√	√	√	√	√		
G	Record Keeping Unit	√	√	√	√	√		

H	Security Unit	√	√	√	√	√		
I	Toilet Male/Female	√	√	√	√	√		
J	House Keeping	√	√	√	√	√		
12	Laundry							
A	Dirty Receive	√	√	√	√	√		
B	Clean Store Room							
C	Staffs Room with Toilet							
D	Cleaning area							
E	Kitchen	√	√	√	√	√		
13	CSSD							
A	Dirty Receiving	√	√	√	√	√		
B	Cleaning Room	√	√	√	√	√		
C	Sterilization Room	√	√	√	√	√		
D	Clean Storage Room	√	√	√	√	√		
E	Common Storage	√	√	√	√	√		
F	Drying & Packing	√	√	√	√	√		
G	Ambulance							

मानव संसाधन व्यवस्थापन

सि.नं	मापदण्ड	छ/छैन	कैफियत
१	प्रति पच्चीस शैयाको लागि एक जना एम.डी.जी.पी. चिकित्सक		
	एम.डी.जी.पी. चिकित्सक नभएको अवस्थामा अक्स तथा गाइने र बाल रोग बिशेषज्ञ		
२	शल्यक्रिया प्रदान गर्ने कक्षमा प्रति शैया कम्तीमा एक जना शल्यचिकित्सक, एक जना एनेस्थेटिक्स, एक जनार् इन्चार्ज, एक जना शल्यक्रिया सहायक र एक जना नर्स		
३	जनरल कक्षमा प्रति चार देखि छ शैयामा एक जना स्टाफ नर्सको व्यवस्था भएको		

४	इमर्जेन्सी तथा पोष्ट अपरेटिभ कक्ष (Post Operative Ward) मा प्रति दुई शैयामा एक जना नर्स		
५	सघन उपचार कक्ष (आई.सी.यू.एन.आई.सी.यू. सी.सी.यू. आदि) मा प्रति शैयामा एक जना स्टाफ नर्सको व्यवस्था		
६	प्रसूति कक्षको लेवर वेडमा प्रति वेड दुई एस. बी. ए. (Skill Birth Attendants) तालिम प्राप्त नर्स वा मीडवाइफरीको व्यवस्था		
७	१०० शैया भन्दा बढीको अस्पतालमा अस्पताल प्रशासकको व्यवस्था		
८	अस्पतालमा कम्तिमा दुई तिहाई स्वास्थ्यकर्मीहरू पुर्णकालीन रहेको		
९	सरकारी स्वास्थ्यकर्मीहरूबाट सेवा लिनुपर्ने अवस्थामा सम्बन्धित निकायको स्वीकृति पत्र रहेको		
१०	हरेक स्वास्थ्यकर्मीहरूले सम्बन्धित व्यवसायिक काउन्सिलबाट दर्ता नम्बर लिएको		
११	विदेशी स्वास्थ्यकर्मी वा स्वयं सेवक भए निजले मन्त्रालयको सिफारिसमा सम्बन्धित काउन्सिलबाट स्वीकृति लिएको		
१२	१०० शैया सम्म क्षमताको अस्पतालमा कम्तिमा १ जना मेडिकल रेकर्डर भएको		

अन्य स्वास्थ्य संस्थाको हकमा स्वास्थ्य संस्थामा स्वीकृत हुुदा पेश गरेको विवरण अनुसार को अवस्था पेश गर्नु पर्ने छ।

२. जनशक्ति सम्बन्धी विस्तृत विवरण:

सेवा/समूह	पद/नाम	२५ शैया	५० शैया	७५ शैया	१०० शैया	छ/छैन	कैफियत
१	फिजिसियन	१*	१+१#	२	२+१#		
२	सर्जन	१*	१	१+१#	२+१#		
३	वालरोग विशेषज्ञ	१*	१	१+१#	२+१#		
४	हाड तथा जोर्नी विशेषज्ञ	१*	१*	१	१+१#		
५	स्त्रीरोग विशेषज्ञ	१*	१	२	२+१#		
६	यौन तथा छाला रोग विशेषज्ञ	१*	१*	१*	१+१*		

सेवा/समूह	पद/नाम	२५ शैया	५० शैया	७५ शैया	१०० शैया	छ/ छैन	कैफियत
७	प्याथोलोजिष्ट/बायोकेमिष्ट/माइक्रो बायोलोजिष्ट	1*	1*	1	1+1*		
८	मेडिकल टेक्नोलोजिष्ट	1#	1#	1	1+1#		
९	ल्याव टेक्निसियन	1	1+1#	1+2#	2+2#		
१०	ल्याव असिस्टेन्ट	1	1+1#	2+1#	3+1#		
११	रेडियोलोजिष्ट	1*	1#	1	1+1*		
१२	रेडियोग्राफी टेक्नोलोजिष्ट/रेडियोग्राफी अधिकृत/वरिष्ठ रेडियोग्राफर	1	3+1#	4+2#	5+2#		
१३	नाक,कान, घाटीरोग र्सीजन	1*	1*	1*	1#		
१४	नेफ्रोलोजिष्ट	1*	1*	1*	1*		
१५	अप्यल्मोलोजिष्ट	1*	1*	1*	1#		
१६	एनेस्थेटिष्ट	1*	1	1+1*	1+1#		
१७	डेन्टल/बि.डि.एस.	1*	1#	1	1		
१८	मुटुरोग विशेषज्ञ	1*	1*	1*	1^		
१९	स्नायूरोग विशेषज्ञ	1*	1*	1*	1*		
२०	मानसिक रोग विशेषज्ञ	1*	1*	1*	1#		
२१	एम.डि.जी.पि.	1*!	1*!	1+1*	1+2*		
२२	मेडिकल अधिकृत - (एम.बी.बी.एस.)	4	6	7	9		
२३	मे.सू/निर्देशक	1*	1*	1	1		
२४	मेट्रोन	1*	1	1	1 ^o		
२५	सहायक मेट्रोन	1*	1*	1	2		
२६	सिष्टर/बि.एन.	1	2	3	4		

सेवा/समूह	पद/नाम	२५ शैया	५० शैया	७५ शैया	१०० शैया	छ/ छैन	कैफियत
२७	स्टाफ नर्स	5	10	15	25		
२८	अनमी	5	7	7	7		
२९	हे.अ/ सिअहेव	2	3	3	4		
३०	अहेव	3	4	4	5		
३१	फिजियोथेरापिष्ट	1*	1*	1*	1		
३२	दन्त सहायक	1*	1*	1	1+1*		
३३	हाउस किपर	1	1	1	2		
३४	अस्पताल प्रशासक	1*	1*	1*	1		
३५	सहायक प्रशासक	-	-	-	-		
३६	लेखा अधिकृत		1	1	1		
३७	मेडिकल ररेकर्डर	1	1	2	2		मानव संशाधनको बुंदा नं. १२ अनुसार
३८	लेखापाल/स.लेखापाल	1	-	-	-		
३९	रिसेप्सोनिष्ट	-	-	-	-		
४०	स्टोर किपर	-	-	-	-		
४१	फर्मासिष्ट/फार्मेसि सहायक	1#	1	1	2		
४२	इसिजी टेक्निसियन	1*	1*	1+1*	1+1#		
४३	डाइटिसियन	1*	1*	1*	1+1*		
४४	वार्ड एटेन्डेन्स महिला/पुरुष	-	-	-	-		
४५	सुरक्षा गार्ड	-	-	-	-		
४६	अडियोलोजी असिस्टेन्ट	1*	1*	1*	1*		

सेवा/समूह	पद/नाम	२५ शैया	५० शैया	७५ शैया	१०० शैया	छ/ छैन	कैफियत
४७	स्पिच थेरापिष्ट	1*	1*	1*	1*		
४८	एनेस्थेसिया असिस्टेन्ट	1*	1	1+1*	2		
४९	इमर्जेन्सी फिजीसियन		1*	1+1*#	1+2*#		
५०	इमर्जेन्सी प्यारामेडिक्स	1+1#	2+2#	3+2#	3+3#		
५१	इमर्जेन्सी नर्स	1+1#	2+2#	3+2#	3+3#		

* = Desirable

= Part time

^ = If ICU with ventilator

! = If other (at least Gynaecologist and Pediatrician) specialist are not available then mandatory

@ = Masters in Nursing

~ = As per need

नोट:-२५ शैया क्षमता अस्पतामा अन्य विशेषज्ञ उपलब्ध नभएतापनि एक जना एम. डी. जी. पी. अनिवार्य .

एलाईड हेल्थ तथा निदानात्मक सेवा

सि.नं	मापदण्डहरू	छ/छैन	कैफियत
१	एक्सरे मेशिन Install गर्नको लागि कम्तिमा २२५ स्क्वायर फीटको कोठा		
२	एक्सरे /सि.टी.स्क्रान गर्ने कोठाको Wall Thickness (१) ९ इन्च with Plaster of Paris वा (२) ६ inches with 0.2mm lead barrier वा (३) २.० mm lead Thickness मध्ये कुनै एक भएको		
३	एक्स रे /सि.टी.स्क्रान Expose गर्ने व्यक्तिको लागि एक्सरे कोठाभित्र 0.5mm को lead Apron of equivalent Radiation Protective Material प्रयोग गर्ने व्यवस्था		
४	X-Ray expose गर्ने कोठा, डार्करुम र प्रतीक्षा कक्ष छुट्टाछुट्टै		
५	X-Ray विकिरणले स्वास्थ्यमा खराब असर पर्नसक्छ भन्नेवारे सूचना टाँस गरेको		

६	पचास बेड भन्दा माथिका अस्पतालमा कम्तिमा एक वटा मोबाइल एक्सरे मेसिन भएको -५० भन्दा मुनि ऐच्छिक)		
७	Radiology/Imaging सम्बन्धी मेसिन नेपाल भित्र ल्याउन र संचालन गर्न स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयको स्वीकृति लिएको		
८	Radiology/Imaging को रिपोर्टिङ रेडियोलोजिष्टले मात्र गर्ने गरेको		
९	रेडियोलोजिकल इन्टरभेन्सन प्रोसिडियूरहरू यथासम्भव रेडियोलोजिष्टलेनै गर्ने गरेको		
१०	स्त्री तथा प्रसूति रोग विशेषज्ञले USG गर्ने गरेको भए निजले तीन महिनाको USG संचालन सम्बन्धी तालिम लिएको		
११	विकिरण क्षेत्रमा काम गर्नेलाई अनिवार्य रूपमा रेडिएसन हेजार्ड भत्ताको व्यवस्था गरेको		
१०० बेड भन्दा माथी थप			
क	Radiology मा कार्यरत कर्मचारीहरूको लागि Radiation Dose monitor गर्ने Monitor (Thermo Luminescent Dosimeters- TLD badges) उपलब्ध गराउनुपर्ने र समय समयमा Radiation Survey Monitoring गर्नुपर्ने Eye, Gonadal, Thyroid gland आदिको protection को लागि lead Glass / Glove /lead Apron को व्यवस्था		
ख	एम.आर.आई./सि.टी.स्क्यान राख्ने कोठाको साइज कम्तिमा १६×२० फिट		
ग	एम.आर.आई को कोठाको लागि External Magnetic असर हुन नहुने व्यवस्था		
घ	कन्ट्रोल रुमको साइज कम्तिमा १० × १२ फिट		

Imaging Equipments:

SN	Name of the Equipment	No. of Beds					Remarks (Yes/No)
		25	50	75	100	100-200	
1	500 ma X-ray with image intensifier	-	1*	1*	1*	1*	
2	300 ma X-ray machine	1	1	1	1	1	

3	100 ma X-ray machine	1	1	1	1	1	
4	100 ma X-ray machine (MOBILE)	1	1	1	1	1	
5	Dry View Processor (CR System)	स्वैच्छिक	स्वैच्छिक	स्वैच्छिक	1	1	
6	Dental X-ray machine	स्वैच्छिक	स्वैच्छिक	स्वैच्छिक	1	1	
7	Ultra-sound machine with color doppler and guided biopsy	1	1	1	1	2	
8	Spiral C.T. Scan	-	स्वैच्छिक	स्वैच्छिक	*	1	
9	MRI machine	-	स्वैच्छिक	स्वैच्छिक	*	*	
10	Mammography Unit	-	-	-	1	1	
11	Echocardiogram	स्वैच्छिक	1	1	1	1	

* As per need.

२. प्रयोगशाला सेवा

सि.नं	मापदण्डहरू	छ/छैन	कैफियत
१	एन्टीनेटल, न्यूरोलोजी र नेफ्रोलोजी जस्ता विशेषज्ञ सेवा प्रदान गर्ने अस्पतालमा डिप्लोमेटिक जस्ता परिक्षण गर्ने व्यवस्था		
२	माइक्रो-बायोलोजी सम्बन्धी प्रयोगशाला वातानुकूलित भएको		
१०० बेड भन्दा माथी थप			
क	बायोकेमेष्ट्री, माइक्रोबायोलोजी, हेमाटोलोजी, प्याथोलोजी सेवाहरू सञ्चालन		
ख	कम्तिमा एक जना फिजियोथेरापिष्ट सहितको फिजियोथेरापी युनिट		
ग	स्लिच थेरापीको व्यवस्था		
घ	प्रयोगशाला परीक्षणको लागि कम्प्युटर प्रविधि प्रयोग गरी न्यूमेट्रिक ट्युब प्रणालीबाट नमुनाको संकेत र प्रतिवेदन दिने व्यवस्था		
ङ	थेरापेटिक (Therapeutic) औषधि अनुगमनको व्यवस्था		
च	नमुना संकलन, रिपोर्ट वितरण र सोधपुछको लागि अलग-अलग कोठाहरू		

Laboratory Instruments:

SN	Name of Instruments	Unit	Bed capacity and number of instruments				Remarks (Yes/No)
			25 bed	50 bed	75-100 bed	101-200	
१.	Microscope	pcs	1-3	3	3	4	
२.	Microtome	pcs	-	1	1	2	
३.	Tissue processor	pcs	-	1	1	1	
४.	Slide Stainer (Histo)	pcs	-	-	-	-	
५.	Tissue Floating water bath	set	-	1	1	1	
६.	Immuno histo-chemistry set	set	-	-	-	-	
७.	Auto Analyzer (Bio Chemistry)	set	-	-	-	-	
८.	Semi Auto Analyzer (Bio Chemistry)	set	1	1	1	1	

୧.	Elisa reader with Washer	set	-	-	-	1	
୧୦.	Incubator	set	1	1-2	2	5	
୧୧.	Chemical Balance	set	1	1	1	1	
୧୨.	Electrolyte Analyzer	set	1	1	1	2	
୧୩.	Colorimeter	Set	1-3	1-3	1-3	2-3	
୧୪.	Hot air Oven	Set	1	2	2	3	
୧୫.	Autoclave	Set	1	2	2	3	
୧୬.	Refrigerator	Set	1-2	2-4	2-4	4	
୧୭.	Coagulometer for coagulation profile	set	-		1	1	
୧୮.	Blood cell counter(18 parameters or above)	pcs	1*	1	1	2	
୧୯.	Blood gas analyzer	Set	-	-	1	1	
୨୦.	Generator	set	1	1	1	1	
୨୧.	Centrifuge	pcs	2	4	4	6	
୨୨.	Laminar hood		-	-	1	1	
୨୩.	Counting Chamber	pcs	1-2	1-2	1-2	1-2	
୨୪.	DLC counter	pcs	1-2	2	2	2	
୨୫.	Pipettes, Glassware/kits /Consumables	pcs					
୨୬.	Biosafety Cabinet (Class II)		-	-	-	-	
୨୭.	Incinerator	set	1	1	1	1	
୨୮.	Glassware/kits/ reagent consumables		as per need				
୨୯.	Computer with printer	set	1	1	1	2-4	
୩୦.	Adequate number of Furniture should be available.						